

Internationell konservatism

Helt nyligen sammanträffade representanter för nio konservativa och kristligt demokratiska partier i Stockholm till en gemensam konferens. Därmed har den första milstolpen uppnåtts i ansträngningarna att skapa en gemensam plattform för den västeuropeiska konservatismen.

En av de största svårigheterna har varit att finna en gemensam nämnare för olika konservativa partier. En kärna har varit given på förhand, nämligen de nordiska och de brittiska högerpartierna. Till denna krets har också på ett tidigt stadium anslutit sig österrikiska folkpartiet och de kristliga demokraterna i Västtyskland. Positivt är, att nu också konservativa partigrupperingar i Beneluxländerna anslutit sig till samarbetet. Där emot synes det betydligt svårare att etablera fasta kontakter med partierna i sådana länder som Frankrike, Italien och Schweiz.

Problemen återspeglar i första hand den olika partistrukturen i skilda länder. De historiska traditionerna skiljer sig ibland markant och även sådana i och för sig betydelselösa bagateller som valet av beteckningen "höger", "konservativ" eller "kristligt-demokratisk" kan ibland ställa till förtret för de okunniga i respektive länder. I själva verket har samma svårigheter redan långt tidigare mötts av student- och ungdomsorganisationerna, som redan har etablerat internationella sammanslutningar och där efter verkat pådrivande på sina respektive moderpartier att ta samma steg.

Det bör observeras, att de kristligt-demokratiska partierna också ingår i en annan internationell organisation med två fullt utbyggda regionala sammanslutningar, Europa och Latinamerika. De kristliga-demokraterna i Latinamerika har ofta, utan större kännedom om de politiska förhållandena i Europa, associerat begreppet konservativ eller höger med förhållandena i den egna världsdelen och av detta skäl ställt sig skeptiska till ett samarbete med konservativa eller högerpartier i Europa. Ett visst stöd har de ävenledes fått hos de kristliga demokraterna i Italien, särskilt sedan dessa på allvar började samarbeta med de demokratiska socialisterna. För i synnerhet västtyskar och österrikare har det emellertid tätt sig onaturligt att inte främst samarbeta med skandinaver och briter, med vilka de känner en direkt gemenskap.

Självfallet har det emellertid också på partinivå funnits ett omfattande samarbete långt före sammankomsten i Stockholm. Den nordiska samverkan har aldrig behövt några närmare institutionella former, men även med de konservativa och kristligt-demokratiska partier i övrigt, som nu ingår i gemenskapen, har det tidigare funnits starka kontakter, ehuru företrädesvis på bilateral basis. Därtill kommer att olika grupper inom de konservativa partierna sedan länge bedrivit ett intimt samarbete, som visserligen kanske mindre sällan slussats genom partikanslierna, men som likväl — eller kanske just därför — varit av stor bety-

delse och inte minst på det idémässiga planet lett till ett berikande tankeutbyte.

Det återstår nu att se, om den internationella konservatismen för framtiden skall kunna finna former för ett djupgående och allomfattande samarbete. De institutionella formerna betyder måhända mindre men funktionerna i stället desto mera. Förutsättningarna för positiva resultat är utomordentligt stora. På den borgerliga sidan är det endast de konservativa och kristligt demokratiska partierna tillsammans som är så stora, att deras ord kan få en avgörande tyngd. I Västtyskland har de kristliga demokraterna alltsedan andra världskrigets slut lett landets öden, och för Storbritanniens vidkommande kunde den engelska delegaten i Stockholm, förre premiärministern sir Alec Douglas-Home med skäl ge uttryck för förhoppningar, att hans parti snart skall vara tillbaka i regerings-sadeln — labour led i kommunalvalen nyligen ett katastrofalt nederlag, det största sedan 1931. Och i Norge och Danmark är höyre respektive konservative folkeparti största parti i regeringskoalitionen. De liberala partierna däremot är undantagslöst små och utan större betydelse i Västeuropa. Följaktligen blir möjligheterna för den liberala internationa-

len att konkret kunna genomföra sina målsättningar ytterst begränsade.

Det är angeläget för de nio länder, som nu ingår i den konservativa internationella organisationen att i möjligaste mån vidga sin samarbetsfär och att släppa in nya medlemmar. Man vill därvid i första hand uttrycka förhoppningen om att de kristliga demokraterna i Italien skall kunna förmås att samarbeta. Vad gäller Frankrike har landets partistruktur erbjudit hittills oöverkomliga hinder. I många hänseenden ter det sig naturligtast att få till stånd en samverkan med högergrupperna såväl utom som inom UDNR, gaullistpartiet. Under alla omständigheter måste samarbetet omfatta så många länder som möjligt, ty en av de bärande idéer som de konservativa i alla Europas länder har gemensamt är idén om ett enat Europa, ett framtida Europas Förenta Stater. Kan den nya organisationen bidra till att undanröja missförstånd och bereda vägen för ett ökat samarbete i olika former länderna emellan, har den en betydelsefull uppgift att fylla. Ingen annan internationell organisation torde ha lika goda möjligheter att positivt arbeta för Europatankens förverkligande som en konservativ och kristligt demokratisk international.